

Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej

GŁÓWNA KWATERA HARCERZY

00-589 Warszawa, ul. Litewska 11/13

tel./fax (22) 629-12-39, e-mail: gkh@zhr.pl

Regulamin Stopni Instruktorskich Organizacji Harcerzy ZHR

zmieniony Uchwałą Naczelnictwa ZHR nr 243/2 z dnia 8 maja 2011 roku

Warszawa 2011

Regulamin zdobywania stopni instruktorskich OH-y ZHR

- § 1. W Organizacji Harcerzy Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej obowiązują następujące stopnie instruktorskie i ich oznaczenia:
- przewodnik – granatowa lilijka na lewym rękawie munduru i granatowa podkładka pod krzyżem harcerskim,
  - podharc mistrz – zielona lilijka na lewym rękawie munduru i zielona podkładka pod krzyżem harcerskim,
  - harc mistrz – czerwona lilijka na lewym rękawie munduru i czerwona podkładka pod krzyżem harcerskim.
- § 2. Próby na stopnie instruktorskie prowadzone są przez:
- przewodnikowska – Komisję Instruktorską Chorągwi,
  - podharc mistrzowska – Komisję Instruktorską Chorągwi posiadającą uprawnienia nadane rozkazem Naczelnika do prowadzenia prób podharc mistrzowskich,
  - harc mistrzowska – Komisję Harcistrzowską Organizacji Harcerzy.
- § 3. Próba na stopień instruktorski
- Próba na stopień instruktorski jest otwierana po spełnieniu warunków otwarcia.
  - Próba na stopień instruktorski składa się z kilku zadań mających na celu osiągnięcie sylwetki instruktora zawartej w ideale opisanym w regulaminie danego stopnia.
  - Zadania próby są tylko elementem zdobywania stopnia, na równi oceniana jest służba instruktorska pełniona od momentu zdobycia poprzedniego stopnia, bądź – w przypadku kandydata na stopień przewodnika – w trakcie trwania próby.
  - Integralną częścią próby jest regularna praca z opiekunem, której częścią jest pomoc na rzecz zdobywającego stopień w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.
  - Formacja osobowa jest nieodłącznym elementem próby instruktorskiej.
  - Po przekroczeniu wyznaczonego terminu próby o ponad 12 miesięcy Komisja winna próbę umorzyć.
- § 4. Opiekunem próby na stopień przewodnika i podharc mistrza winien być czynny instruktor z tym samym lub wyższym stopniem przy założeniu, że instruktor z tym samym stopniem posiada otwartą próbą na stopień wyższy. Opiekunem na stopień harc mistrza może być harc mistrz z przynajmniej rocznym stażem służby w tym stopniu.
- § 5. Stopień instruktorski zdobywany jest w następującym trybie:
- Otwarcie próby odbywa się w następujący sposób:
    - stwierdzenie przez Komisję Instruktorską (Komisję Harcistrzowską) wypełnienia przez kandydata warunków otwarcia próby na dany stopień instruktorski,
    - przedstawienie się kandydata: swoich dokonań osobistych i harcerskich,
    - rozmowy z kandydatem w celu określenia poziomu dojrzałości harcerskiej i wychowawczej oraz predyspozycji kandydata do zdobywania stopnia,
    - zapoznanie się Komisji z opiniami przelożonych i opiekuna próby,
    - przedstawienie przez kandydata programu próby instruktorskiej i uzyskanie akceptacji Komisji (Komisja ma prawo zgłaszania zastrzeżeń i propozycji zmian w programie), ustalenie terminu zakończenia próby,
    - podjęcie przez Komisję decyzji o otwarciu próby i zgłoszenie jej do akceptacji Komendantowi Chorągwi (Naczelnikowi),
    - ogłoszenie decyzji rozkazem Komendanta Chorągwi (Naczelnika).
  - Realizacja próby odbywa się w następujący sposób:
    - realizacja próby przebiega zgodnie z przyjętym programem próby,
    - w przypadku konieczności wprowadzenia zmian do programu próby, należy uzyskać akceptację Komisji.
  - Zakończenie zdobywania stopnia odbywa się w następujący sposób:
    - stwierdzenie przez Komisję wypełnienia przez kandydata warunków formalnych:

- sporządzenie i przedstawienie raportu z przebiegu próby zawierającego zwięzły opis realizowanych zadań, sposobu pracy z opiekunem, sukcesów wychowawczych odniesionych w trakcie trwania próby,
  - przedstawienie dokonań instruktorskich z okresu od zdobycia poprzedniego stopnia instruktorskiego, bądź (w przypadku kandydata do stopnia przewodnika) dokonań przedinstruktorskich,
  - przedstawienie opinii opiekuna próby i przełożonego,
- b) zapoznanie się Komisji z opiniami przełożonych i opiekuna próby,
  - c) odbycie rozmowy z kandydatem, na podstawie której Komisja stwierdza stopień realizacji programu próby, ocenia poziom dokonań instruktorskich (przedinstruktorskich) oraz kompetencje kandydata,
  - d) podjęcie decyzji o zakończeniu próby i wnioskowaniu o przyznanie stopnia, o odroczeniu, umorzeniu lub o negatywnym zamknięciu próby i przedłożenie jej do akceptacji Komendantowi Chorągwi (Naczelnikowi),
  - e) przyznanie stopnia bądź ogłoszenie innej decyzji rozkazem Komendanta Chorągwi (Naczelnika),
  - f) uroczyste wręczenie nominacji instruktorskiej (podkładki pod krzyż i lilijki) zgodnie z przyjętymi w danym środowisku tradycjami.
4. W przypadku kandydata, którego dotychczasowe dokonania i posiadana wiedza spełniają wymagania stopnia próba może ograniczyć się jedynie do autorskiego zadania i publikacji podsumowującej nabyte wcześniej doświadczenia.

§ 6. Komisja Instruktorska i Harcmistrzowska

1. Komisja Harcmistrzowska OH-y prowadzi próby na stopień harcmistrza dla wszystkich instruktorów Związku.
2. Komisja Instruktorska Chorągwi prowadzi próby na stopień przewodnika oraz, po uzyskaniu rozkazem Naczelnika Harcerzy uprawnień, próby na stopień podharcmistrza kandydatów z macierzystej chorągwi harcerzy oraz próby na stopień podharcmistrza dla instruktorów tych chorągwi, które nie posiadają uprawnień do prowadzenia prób podharcmistrzowskich za zgodą ich Komendanta Chorągwi/Namiestnika.
3. Zadaniem Komisji Instruktorskiej (Harcmistrzowskiej) jest:
  - a) prowadzenie próby na stopień instruktorski w oparciu o obowiązujący Regulamin Stopni Instruktorskich,
  - b) pomoc w ukształtowaniu próby, która w optymalny sposób zapewni kandydatowi osiągnięcie sylwetki instruktora w odpowiednim stopniu,
  - c) wprowadzenie mechanizmu oceniającego służbę instruktorską kandydata (bezpośredni przełożeni),
  - d) przedstawienie wymagań opiekunowi i dokładne określenie jego roli „mistrza” w stosunku do „ucznia”.
4. Skład Komisji
  - a) Komisja Instruktorska powoływana jest przez Komendanta Chorągwi w składzie od 3 do 11 osób (w tym trzech wybranych na Zbiórce Wyborczej Chorągwi)
  - b) Na czele Komisji Instruktorskiej stoi instruktor w stopniu harcmistrza. W celu uzyskania uprawnień do prowadzenia prób podharcmistrzowskich w składzie Komisji, poza Przewodniczącym, musi być jeszcze min. dwóch harcmistrzów.
  - c) Komisja Harcmistrzowska powoływana jest przez Naczelnika Harcerzy w składzie od 5 do 15 harcmistrzów.
  - d) Pracami Komisji kieruje Przewodniczący Komisji przy pomocy Sekretarza Komisji.
  - e) Przewodniczącego i Sekretarza Komisji powołuje i zwalnia Komendant Chorągwi (Naczelnik Harcerzy).
5. Funkcjonowanie Komisji
  - a) Komisja pracuje na posiedzeniach, które odbywają się przynajmniej raz na kwartał.
  - b) O terminach i miejscach posiedzeń powiadamia się instruktorów Związku z co najmniej miesięcznym wyprzedzeniem.
  - c) Decyzje Komisji są prawomocne przy obecności przynajmniej trzech jej członków, o ile w tej liczbie jest Przewodniczący Komisji lub członek Komisji upoważniony przez Przewodniczącego do prowadzenia posiedzenia.

6. Przewodniczący Komisji:
  - a) prowadzi posiedzenia Komisji,
  - b) występuje do Komendanta Chorągwi (Naczelnika Harcerzy) z pisemnymi wnioskami o otwarcie lub zamknięcie prób i przyznanie stopni instruktorskich.
7. Sekretarz Komisji:
  - a) prowadzi dokumentację Komisji,
  - b) protokołuje posiedzenia,
  - c) przyjmuje wnioski o otwarcie prób i ich zamknięcie wraz z wymaganymi dokumentami, kopiuje i przekazuje członkom Komisji,
  - d) sporządza i rozsyła komunikaty Komisji,
  - e) W uzasadnionych wypadkach Przewodniczący Komisji może upoważnić na piśmie Sekretarza do zastępowania go w jego obowiązkach.
8. W skład dokumentacji Komisji Instruktorskiej (lub odpowiednio Harcmistrzowskiej) wchodzi:
  - a) protokoły z posiedzeń Komisji,
  - b) rejestr prowadzonych prób instruktorskich,
  - c) wnioski kandydatów o otwarcie prób wraz z ich programami, oraz raporty o zakończeniu prób wraz z innymi wymaganymi przez Komisję dokumentami,
  - d) kopie wniosków dotyczących zamknięcia, otwarcia lub umorzenia próby,
  - e) wszelka korespondencja Komisji oraz inne dokumenty będące przedmiotem jej zainteresowań.
9. Komisja może wnioskować do Komendanta Chorągwi (Naczelnika) o wprowadzenia rozkazem Regulaminu Wewnętrznego Komisji Instruktorskiej (lub odpowiednio Harcmistrzowskiej) precyzującej zasady jej funkcjonowania.

§ 7. Naczelnik Harcerzy może upoważnić Komendanta Chorągwi do wprowadzenia w tej chorągwi, po uzgodnieniu z jej komendantem, pilotażowego programu zdobywania stopni instruktorskich przewodnika oraz podharcmistrza, celem sprawdzenia nowych rozwiązań metodycznych, nowatorskich sposobów kształcenia i pogłębiania kompetencji wychowawczych lub przygotowania zmian w obowiązującym systemie zdobywania stopni instruktorskich w Organizacji Harcerzy. Z tych samych względów Naczelnik Harcerzy może upoważnić Przewodniczącego Komisji Harcmistrzowskiej do wprowadzenia, po uzgodnieniu z przewodniczącym i uzyskaniu akceptacji co najmniej połowy członków Komisji Harcmistrzowskiej, pilotażowego programu zdobywania stopnia harcmistrza. W upoważnieniu Naczelnik Harcerzy określa istotne elementy pilotażowego programu zdobywania stopni instruktorskich, w tym okres, w jakim ma obowiązywać. Komendant Chorągwi lub Przewodniczący Komisji Harcmistrzowskiej, na prośbę Naczelnika Harcerzy przygotowuje okresowy (co najmniej półroczny) raport z realizacji pilotażowego programu zdobywania stopni instruktorskich, do którego wprowadzenia został upoważniony, którego zakres ustalą wspólnie z Naczelnikiem Harcerzy. Wprowadzenie pilotażowego programu zdobywania stopni instruktorskich przewodnika oraz podharcmistrza w danej chorągwi nie wyklucza stosowania, na prośbę zainteresowanego, dotychczasowych zasad zdobywania tych stopni.

§ 8. Prawo do interpretacji zapisów regulaminowych na stopnie instruktorskie i zmian w programach prób w zależności od potrzeb środowiska i możliwości kandydata ma Komisja Instruktorska (lub odpowiednio Harcmistrzowska).

Wytyczne do prób stopni instruktorskich OH-y ZHR

Przewodnik

Człowiek

Nie zaniebuje rozwoju własnego, stara się rozpoznać swoje powołanie i rozwija własne talenty. Jest wytrwały w osiąganiu wyznaczonych celów, nie zniechęcają go powstające przeszkody, zwalcza swoje lenistwo. Jest niezależny w sądach, nie przyjmuje bezkrytycznie zasłyszanych opinii. Kiedy trzeba potrafi pracować w zespole, by osiągnąć wspólny cel. Pracuje nad swoją silną wolą, w podejmowanych działaniach cechuje się hartem ducha. W trudnych sytuacjach daje świadectwo odwagi cywilnej. Wymaga przede wszystkim od siebie i zawsze więcej niż od innych. W zgodzie ze swoimi możliwościami rozwija swój potencjał intelektualny. Chce lepiej zrozumieć otaczający go świat stale pogłębia swoją wiedzę o historii, filozofii, sztuce.

Rozumiejąc rolę i znaczenie rodziny, czynnie uczestniczy w życiu swojej rodziny. Staje się dojrzałym mężczyzną – przygotowuje się do pełnienia obowiązków spoczywających na mężczyźnie.

Jest przykładem sprawności fizycznej, stara się uprawiać ulubioną dziedzinę sportu lub turystyki. Jest traperem, w lesie czuje się jak u siebie w domu.

Chrześcijanin

W sposób świadomy i samodzielny potrafi określić się jako chrześcijanin. Potrafi podzielić się własnymi przemyśleniami na temat swojej wiary. Swoim życiem daje świadectwo wiary, szczególnie czytelne dla jego młodszych wychowanków. Wie, że życie sakramentalne, w podejmowanych wyborach życiowych kieruje się zasadami nauki Kościoła. Pracując nad sobą stale pogłębia rozumienie podstawowych zasad wiary.

Polak

Jest patriotą, głęboko zakorzenionym w polskości. Realizuje w swoim życiu aktywną służbę Polsce. Uczestniczy w życiu społeczności lokalnej, wśród której żyje. Interesuje się życiem społeczno politycznym w Polsce, potrafi zająć przemyślane stanowisko wobec głównych problemów życia państwowego w Polsce. Orientuje się w podstawowych problemach Europy i świata.

Wychowawca

Dążąc do ideału zawartego w Przyrzeczeniu i Prawie Harcerskim jest wzorem harcerza. W sposób świadomy prowadzi pracę wychowawczą z chłopcami. Zna i potrafi stosować w praktyce metodę harcerską adekwatną do grupy wiekowej chłopców, którymi się zajmuje. Jest sprawnym organizatorem i wodzem stale pogłębiającym swoje umiejętności. Zna swoich harcerzy i jest dla nich starszym bratem, który potrafi im pomóc w rozwiązaniu różnych trudnych problemów. W prowadzonej pracy wychowawczej jest odpowiedzialny za życie i zdrowie swoich podopiecznych. Jest dobrym drużynowym. Zna życiorys bl. ks. phm W. St. Frelichowskiego, Patrona Harcerstwa Polskiego i inspirował się nim w pracy harcerskiej.

WARUNKI OTWARCIA PRÓBY

1. Ukończył 17 lat.
2. Zdobył stopień ćwika (otwarta próba na stopień Harcerza Orlego).
3. Pełni funkcję wychowawczą w drużynie (przyboczny)
4. Przedstawił pisemną opinię przełożonego.
5. Wybrał opiekuna i ułożył wraz z nim próbę na stopień.
6. Sprecyzował plany osobistej przyszłości i drogi rozwoju instruktorskiego na kilka najbliższych lat.
7. Posiada samodzielnie określony światopogląd.

CELE KSZTAŁCENIA

1. Orientuje się w podstawach metod (zuchowa, harcerska, wędrownicza) składających się na metodę harcerską
2. Zna dobrze jedną z metod (zuchowa, harcerska, wędrownicza) i potrafi się nią skutecznie posługiwać.
3. Potrafi planować pracę drużyny (stawia cele, dobiera metody, wprowadza adekwatne formy, opiera się na metodzie), umie zaplanować i przeprowadzić: zbiórkę, biwak, rajd, zlot, itd. drużyny.
4. Zna zasady psychofizycznego rozwoju młodego człowieka, rozumie zasady kształtowania charakteru i rolę rodziny w dojrzewaniu człowieka.
5. Znalazł pole służby dla siebie i swojej drużyny, potrafi oddziaływać poprzez służbę i wychowywać do Służby.
6. Rozumie i stosuje w pracy drużyny idee puszczaństwa.
7. Zna zasady pozyskiwania i współpracy z Kapelanem/Duszpasterzem drużyny.
8. Zna statut ZHR oraz regulaminy i instrukcje ZHR, a także przepisy państwowe dotyczące prowadzenia działań na poziomie drużyny i hufca, organizacji i prowadzenia obozu letniego, zimowiska, biwaku.
9. Stosuje zasady prowadzenia gospodarki finansowo-kwaternistrzowskiej na poziomie drużyny/obozu drużyny, potrafi przygotować preliminarz i rozliczyć obóz/zimowisko, zdobywa uprawnienia państwowe niezbędne do prowadzenia obozu drużyny.
10. Promuje idee harcerskie w stałej współpracy z przyjaciółmi harcerstwa (rodzicami harcerzy, księżmi, nauczycielami, działaczami samorządowymi, organizacjami społecznymi, itd.). Rozumie ich oczekiwania wobec harcerstwa.
11. Zna dobrze historię harcerstwa. Potrafi scharakteryzować przemiany w harcerstwie po roku 1980 na tle sytuacji społeczno – politycznej Polski.
12. Zna i rozumie zasady etyki chrześcijańskiej.
13. Potrafi określić i uzasadnić podstawy wychowawczej działalności ZHR, np. brak koedukacji, zasada przykładu własnego, podział na grupy wiekowe, społeczna służba instruktorska.

DOKONANIA PRZEDINSTRUKTORSKIE

1. Planował i współprowadził kurs zastępowych/kurs przybocznych zuchowych: zna zasady prowadzenia zajęć kształceniowych, potrafi wzmacniać cechy przywódcze.
2. Współpracował przy planowaniu i prowadzeniu obozu/zimowiska drużyny (gromady) uwzględniającego: stosowanie metody i osiągnięcie założonych celów wychowawczych, zachowanie dobrego tempa i atrakcyjnego programu, utrzymywanie porządku i dyscypliny, stosowanie zasad bezpieczeństwa, życia puszczańskiego.
3. Znalazł pole służby dla drużyny i ją pełni.
4. W trakcie trwania próby kandydat istotnie wpłynął na powiększenie stanu ilościowego swojej drużyny, dąży do powstania nowej drużyny/gromady.
5. Przeprowadził zadanie (np. akcja, publikacja, konkurs, itd.) promujące ZHR w swoim środowisku lokalnym.
6. Ukończył kurs przewodnikowski.
7. Zna potrzeby społeczności lokalnej i utrzymuje kontakty z organizacjami pomocowymi.

WARUNKI ZDOBYWANIA STOPNIA

Próba na stopień przewodnika obejmuje trzy równoległe obszary. Po pierwsze wzrastanie ideowe, którego ideał zawarty jest w opisie postaci przewodnika. Po drugie zdobycie odpowiednich kompetencji wychowawczych określonych ogólnie w celach kształcenia. Po trzecie zaś dokonania organizacyjno – wychowawcze na pełnionej funkcji.

1. Najważniejszym celem próby jest wyrobienie umiejętności stosowania metody w praktyce na polu własnej drużyny/gromady.
2. Próba składa się z 5 do 10 zadań, których celem jest sprawdzenie predyspozycji instruktorskich kandydata oraz umiejętności stosowania przez niego metodyki.
3. W ramach próby kandydat przeczytał 5 lektur zaaprobowanych przez KI.
4. Zadania powinny być realizowane w macierzystym środowisku drużyny i hufca.
5. Próba nie może trwać dłużej niż 12 miesięcy
6. Przyznanie stopnia nie może nastąpić przed osiągnięciem pełnoletności przez kandydata.
7. Przy otwieraniu próby winien być obecny hufcowy
8. Do zamknięcia próby kandydat zdobył stopień Harcerza Orlego.

Podharcistrz

Człowiek

Dokładnie rozpoznał swoje talenty, rozwija je i wykorzystuje w osiąganiu wyznaczonych celów. Wybrał kierunek swojego rozwoju intelektualnego i nim podąża. Potrafi zebrać odpowiedni zespół do wykonania wyznaczonego zadania i kierując nim osiągnąć wyznaczone cele. Nie ufa bezkrytycznie sądom innych ludzi, jest nie tylko niezależny w formułowaniu własnego zdania, ale i odpowiedzialny za wypowiedziane opinie i poglądy. Potrafi kierować grupą dorosłych ludzi. Wzmacnia swoją silną wolę i hart ducha. Daje świadectwo odwagi cywilnej i męstwa tak w życiu codziennym, jak i sytuacjach trudnych. Nie stawia przed innymi celów, które są dla nich nieosiągalne. Zawsze wymaga najwięcej od siebie. Nieustannie poszerza podstawowy kanon wiedzy o sztuce, filozofii i historii.

Wytrwale dąży do określenia swojego powołania. Podejmuje działania przygotowujące do jego realizacji. W pełni uznaje jedność i nierozzerwalność sakramentu małżeństwa.

Dbą o wysoką kondycję fizyczną. Może o sobie powiedzieć, że w lesie czuje się dobrze.

Chrześcijanin

W swoim środowisku działania daje apostołskie świadectwo wiary. Ewangelia jest głównym kryterium podejmowanych wyborów życiowych i wychowawczych. Prowadząc życie sakramentalne uczestniczy w życiu liturgicznym Kościoła. Nie ustaje w pogłębianiu wiary, poprzez lektury, dyskusje, rekolekcje, itd., które pomagają w przygotowaniu się do aktywnej postawy świadectwa.

Polak

Umocniając swoją tożsamość narodową, szerzy postawę umiłowania Ojczyzny w swoim środowisku działania. Buduje własną wizję Polski, w której chciałby żyć. Współorganizuje życie społeczności lokalnej. Potrafi uzasadnić swoje sympatie i antypatie polityczne argumentami merytorycznymi. Rozumie podstawowe problemy międzynarodowe. Umie wskazać osiągnięcia Polski w skali Europy i Świata.

Wychowawca

Podharcistrz to drużynowy poprawnie prowadzący swoją drużynę i zmierzający do mistrzostwa w tej dziedzinie. Doskonale zna metodyczne założenia harcerskiego systemu wychowania i potrafi je twórczo stosować we wszystkich trzech gałęziach wiekowych harcerstwa. Sumiennie wypełniając swoje obowiązki jest dla innych wzorem instruktora. Swoim życiem świadczy o przestrzeganiu wszystkich punktów Prawa Harcerskiego. Potrafi sprawnie zorganizować działania obejmujące kilka drużyn. W sposób świadomy wychowuje przyszłych i obecnych wychowawców. Umie pójść na kompromis, jest przywódcą. W podejmowanych działaniach i zleczonych zadaniach cechuje go pełna odpowiedzialność za swoich podwładnych. Czynn timer zabiega o formację chrześcijańską podległych instruktorów i harcerzy. Rozumie rolę harcerstwa w drodze do świętości bl. ks. phm. W. St. Frelichowskiego. Zna zasady pracy hufca, referatu chorągwi, kształcenia drużynowych. Jest gotowy na podjęcie służby w tych obszarach.

WARUNKI OTWARCIA PRÓBY

1. Otworzył próbę na stopień Harcerza Rzeczypospolitej
2. Pełni funkcję drużynowego lub w uzasadnionych przypadkach inną funkcję wychowawczą.
3. Przedstawił pisemną opinię hufcowego.
4. Wybrał opiekuna i ułożył wraz z nim próbę na stopień.
5. Rozwija swoje życie zawodowe/naukowe i osobiste - realizuje wybrane plany osobistej przyszłości.
6. Posiada ugruntowany światopogląd.
7. Charakteryzuje go świadoma wiara i postawa świadectwa.

CELE KSZTAŁCENIA

1. Rozumie zasady i potrafi stosować metodę zuchową, harcerską i wędrowniczą dążąc do mistrzostwa w jednej z nich.
2. Utrwala zasady psychofizycznego rozwoju młodego człowieka
3. Potrafi pracować z zespołem i w zespole dorosłych (motywacja, organizacja, koordynacja), potrafi zarządzać zespołem zadaniowym i funkcjonować w nim.
4. Zna nowoczesne metody zarządzania i podstawowe zasady promocji.
5. Rozumie i wprowadza pojęcie służby jednocześnie jako cel harcerskiego wychowania i element metody.
6. Zna podstawy psychologii człowieka dorosłego odnoszące się do potrzeb, motywacji, kształtowaniu postaw, oddziaływania i zarządzania.
7. Zna i rozumie cele, strukturę, zadania i sposób funkcjonowania hufca.
8. Zna i rozumie zasady funkcjonowania chorągwi.
9. Zna zasady kształcenia instruktorskiego OH-y, rozumie system kształcenia swoje chorągwi: potrafi dobrać formę kształcenia do celów i uczestników kursu, potrafi zaplanować i przeprowadzić kurs drużynowych, , posiada wiedzę i umiejętności dydaktyczne, posługuje się różnymi formami prowadzenia zajęć, łączy elementy formacyjne ze szkoleniowymi.
10. Potrafi zaplanować i zorganizować funkcjonujące zgrupowanie obozów, akcję harcerską (biwak, zlot, rajd, zjazd, itd.) na poziomie hufca zachowując odpowiednie zasady bezpieczeństwa: posiada państwowe uprawnienia do prowadzenia obozu samodzielnego i zgrupowania obozów, potrafi zorganizować zaplecze kwatermistrzowskie (zespół logistyczny), przygotować preliminarz, pozyskać środki i przeprowadzić rozliczenie, koordynować realizację programów obozów, prowadzić pracę z kadrami, kierować zespołem organizacyjnym.
11. Potrafi pozyskać kandydata do służby instruktorskiej i wspólnie z nim zaplanować jego próbę p.wd.,
12. Zna regulaminy ZHR i przepisy państwowe stosowane na poziomie chorągwi i okręgu.
13. Zna zasady funkcjonowania samorządu terytorialnego i współpracuje z nimi: umie sprecyzować oczekiwania wobec samorządu terytorialnego, przygotował samodzielnie kompletny wniosek dotacyjny,
14. Potrafi scharakteryzować główne okresy historii harcerstwa wskazując na wybitne postaci instruktorskie z tych czasów.

DOKONANIA INSTRUKTORSKIE

1. Wykazał się dokonaniami w prowadzeniu drużyny/gromady.
2. Współprowadził kurs drużynowych, zaproponował autorski pomysł elementu kształcenia, uczestniczył w kształceniu kadry kształcącej.
3. Jest opiekunem próby przewodnikowskiej i próby na stopień Harcerza Orlego, prowadzi indywidualną pracę formacyjną, pełni dobrze rolę opiekuna próby instruktorskiej
4. Zaplanował i przeprowadził akcję harcerską wspomagającą inne działania (lub będącą służbą dla innych)
5. Przyczynił się do powstania nowej drużyny lub środowiska harcerskiego ZHR.
6. Współpracuje z kapłanem/duszpasterzem i stara się pozyskiwać nowych duszpasterzy.
7. Współorganizował przedsięwzięcie na poziomie hufca lub chorągwi, współpracując także przy zabezpieczeniu logistycznym akcji.
8. Napisał kilka artykułów, materiałów metodycznych.
9. Czynn timer współpracuje z parafią z terenu hufca, pozyskując życzliwość dla pracy harcerskiej.
10. Swoimi działaniami promuje ZHR na forum publicznym (celowe przedsięwzięcia, wywiady, artykuły, itp.)
11. Ukończył kurs podharcemistrzowski.

WARUNKI ZDOBYWANIA STOPNIA

Próba na stopień podharcymistrza obejmuje trzy równoległe obszary. Po pierwsze wzrastanie ideowe, którego ideał zawarty jest w opisie postaci podharcymistrza i Harcerza Rzeczypospolitej. Po drugie zdobycie odpowiednich kompetencji wychowawczych określonych ogólnie w celach kształcenia. Po trzecie zaś dokonania instruktorskie na pełnionej funkcji.

1. Najważniejszym celem próby jest bardzo dobre zrozumienie metody harcerskiej wraz z osiągnięciem mistrzostwa w jej praktycznym stosowaniu w jednym z pionów wychowawczych (zuchy, harcerze, wędrownicy) oraz wykazanie dokonań w tym obszarze. Celem uzupełniającym jest nabycie kompetencji kierowania zespołem instruktorskim i prowadzenia kształcenia.
2. Próba składa się z 3 do 6 zadań
3. W ramach próby kandydat przeczytał 5 lektur zaaprobowanych przez KI.
4. Próba zawiera zadanie zlecone przez komendanta chorągwi/namiestnika.
5. Zadania próby winny być realizowane w macierzystym środowisku drużyny/hufca/chorągwi.
6. Próba nie może trwać dłużej niż 18 miesięcy.
7. Do zamknięcia próby kandydat zdobył stopień Harcerza Rzeczypospolitej.

Harc mistrz

Człowiek

Jego postępowanie cechuje odwaga w wyrażaniu prawdy wobec siebie i otoczenia, uczciwy osąd siebie, hart ducha i silna wola. Wszystkich ludzi ze swego bliskiego otoczenia (koledzy, współpracownicy – zwierzchnicy i podwładni) traktuje jak bliźnich. Realizuje ukształtowany kierunek rozwoju zawodowego i ma wypracowane osiągnięcia. Rozwija się intelektualnie. Stale dba o swoją kondycję fizyczną. Stara się bywać w lesie i dobrze się w nim czuje.

Chrześcijanin

Harc mistrz dzieli się swoją wiarą. Dąży do doskonałości dając innym przykład. Przestrzega głoszone zasady i jest stale gotowy do podejmowania dyskusji na ich temat. Jest aktywnym członkiem Kościoła – dba o pogłębianie rozumienia zasad wiary. Swoje życiowe powołanie realizuje w oparciu o Ewangelię. Orientuje się w nauczaniu swojego Kościoła, zna jego naukę społeczną.

Polak

W swoim środowisku społeczno-politycznym cechuje się aktywnym działaniem i wyraźną ideowością. Na pierwszym miejscu stawia rozwój silnej, zbudowanej na wartościach chrześcijańskich Polski i budowanie jej ważnego miejsca w stosunkach międzynarodowych. W podejmowanych działaniach kieruje się zasadą służby Polsce i pomocy bliźnim. Dbą o prawdę w ocenie historii Polski. Zna i rozumie polski dorobek polityczny, techniczny, gospodarczy i kulturalny w historii Europy i świata. Potrafi ocenić mechanizmy powstawania i rozwiązywania problemów krajowych i międzynarodowych.

Wychowawca

Harc mistrz to instruktor, który wykazał się mistrzostwem w prowadzeniu pracy wychowawczej z dziećmi i młodzieżą przy pomocy metody harcerskiej. W pracy ze swoją drużyną osiągnął widoczne i doceniane przez innych sukcesy organizacyjne i wychowawcze. Przyczynił się do rozwoju liczebnego ruchu harcerskiego. Wychował nie tylko swojego następcę ale także przyczynił się do rozwoju kilku innych drużynowych, którzy objęli lub założyli własne drużyny. Twórczo rozwija harcerski dorobek metodyczny i programowy. Potrafi patrzeć na harcerstwo w perspektywie ogólnopolskiego ruchu społeczno-wychowawczego będącego częścią światowego skautingu.

Współtworzy Związek i jego oblicze ideowe. Jest skromny, swoją pracę stara się wykonywać coraz lepiej. Chętnie daje świadectwo swojej harcerskiej służby. Posiada księgozbiór wychowawcy harcerskiego. Jest Harcerzem Rzeczypospolitej.

Harc mistrz potrafi proponować rozwiązania systemowe dla całego Związku, czuje się odpowiedzialny za jego stan i stały rozwój. W celach wychowawczych potrafi umieścić aktualne potrzeby narodu polskiego. Potrafi stawiać je przed harcerstwem w postaci programów wychowawczych dostosowanych do różnych poziomów wiekowych i opartych na personalizmie chrześcijańskim. Zna dorobek i aktualną politykę wewnętrzną ZHR. Postępuje w sposób odpowiedzialny za cały ZHR. Porównuje i ocenia założenia ideowe, metodyczne i programy różnych organizacji skautowych. Swoją wiedzę instruktorską przekazuje innym uczestnicząc w kształceniu podnoszącym poziom instruktorów i poprzez publikacje. Rozumiejąc wielkość postaci bl. ks. phm. St. W. Frelichowskiego, Patrona Harcerstwa Polskiego, zachęca innych do brania wzoru z błogosławionego.

WARUNKI OTWARCIA PRÓBY

1. Zdobył stopień podharcymistrza, Harcerza Rzeczypospolitej.
2. Pełni funkcję wychowawczą na poziomie drużyny/hufca/chorągwi.
3. Przedstawił pisemną opinię Komendanta Chorągwi/Namiestnika.
4. Wybrał opiekuna i ułożył wraz z nim próbę na stopień.
5. Posiada dokonania w życiu zawodowym/naukowym i osobistym.
6. Posiada światopogląd oparty na wiedzy i głębokich przemyśleniach.
7. Swoją postawą daje publiczne świadectwo swoich przekonań.

CELE KSZTAŁCENIA

1. Potrafi stworzyć zespół instruktorski, określić kompetencje i okresowo rozliczać z dokonań: potrafi delegować odpowiedzialność, tworzy i koordynuje zespoły zadaniowe, potrafi motywować instruktorów do służby i pracy nad sobą. Pozyskuje nowych instruktorów.
2. Potrafi koordynować pracę kilku zespołów instruktorskich, celowych i stałych, potrafi sprawiedliwie ocenić i rozliczyć pracę podwładnych, znajduje kompromis pomiędzy różnymi stanowiskami.
3. Zna i stosuje zasady planowania na poziomie chorągwi/organizacji: stawia cele dalekosiężne w perspektywie kilkuletniej (cele wychowawcze i organizacyjne uwzględniają rozpiętość środowiskową, terenową i wiekową), stawia cele strategiczne w perspektywie kadencyjnej, opracowuje etapy osiągania celów strategicznych w postaci celów pośrednich – jednorocznych, potrafi planować wielowątkowo, rozumie zasadę oceny okresowej i korekty planów.
4. Zna podstawy socjologii i pedagogiki, mechanizmów zarządzania i motywowania dorosłych do podejmowania pracy społecznej, poszerza swoją wiedzę w zakresie zarządzania.
5. Potrafi planować i realizować rozwój swojego środowiska do środka i na zewnątrz.
6. Zna i rozumie zasady celów, struktury, zadań i sposobu funkcjonowania chorągwi OH-y ZHR.
7. Potrafi zaplanować pracę i poprowadzić referat w chorągwi, zna i rozumie zasady funkcjonowania Komisji Instruktorskiej i Kapituły HR.
8. Rozumie i umacnia system kształcenia OH-y ZHR, potrafi dostosować formę zajęć kształceniowych (posługuje się różnymi technikami kształceniowymi) do tematu i uczestników zajęć, potrafi zaplanować konferencję instruktorską, potrafi zbudować system kształcenia na poziomie chorągwi i organizacji.
9. Potrafi zaplanować i przeprowadzić przedsięwzięcie harcerskie na poziomie organizacji: poprowadzi zespół wykonujący akcję, napisze i zrealizuje program wychowawczy, przygotuje budżet i rozliczy akcję, zorganizuje zaplecze logistyczne, zadba o porządek i dyscyplinę.
10. Rozumie zasady budowy struktur Związku (rozumie cel i sposób funkcjonowania władz naczelnych), zna regulaminy obowiązujące w ZHR oraz przepisy państwowe dotyczące funkcjonowania organizacji.
11. Potrafi ocenić miejsce ZHR w społeczeństwie i wskazać sposoby na jego poprawę, wskazuje na pierwszoplanowe cele stojące przed Związkiem i drogę do ich realizacji.
12. Orientuje się w sytuacji społeczno-politycznej Polski i potrafi wskazać wynikające z niej szanse i zagrożenia dla ZHR oraz zaproponować odpowiednią politykę władz ZHR.
13. Zna ogólne przepisy, zasady promocji i informacji organizacji pozarządowych na poziomie ogólnopolskim.
14. Orientuje się w sytuacji harcerstwa i skautingu w Polsce i za granicą.
15. Potrafi reprezentować interesy ZHR na poziomie lokalnym i centralnym.

DOKONANIA INSTRUKTORSKIE

1. Prowadzi lub prowadził drużynę/gromadę osiągając sukcesy organizacyjno-wychowawcze.
2. Współprowadził kurs podharc mistrzowski, zaplanował i przeprowadził pozakursowe kształcenie instruktorskie.
3. Pozyskał nowych kandydatów do służby instruktorskiej.
4. Stawia cele wychowawcze na poziomie organizacji, przygotował program wychowawczy i doprowadził do jego realizacji (odczytuje znaki czasu i wplata je w program wychowawczy).
5. Przeprowadził działania poszerzające zakres oddziaływania wychowawczego ZHR, swoimi działaniami spowodował podniesienie merytorycznego poziomu pracy harcerskiej oraz wzrost liczebności i zasięgu działania chorągwi.
6. Dowodził przedsięwzięciem harcerskim na poziomie chorągwi, współorganizował akcję harcerską na poziomie Organizacji/Związku.
7. Przeprowadził min. dwa spotkania instruktorskie o charakterze metodycznym bądź formacyjnym, zorganizował obchody rocznicowo-patriotyczne.
8. Prowadził w roli opiekuna próbę na stopień przewodnika i Harcerza Rzeczypospolitej, prowadzi próbę na stopień podharc mistrza.
9. Biorąc aktywny udział w życiu Kościoła współpracuje przy przedsięwzięciach regionalnej wspólnoty religijnej (np. swojej diecezji).
10. Współpracuje z państwowymi władzami lokalnymi i samorządem terytorialnym orientując się w sytuacji społeczno-politycznej swojego środowiska lokalnego.
11. Swoją postawą i działaniami promuje ZHR w społeczeństwie, zdobył nowych sojuszników ZHR.
12. Uczestniczył w zajęciach kształceniowych podnoszących poziom kadry instruktorskiej.
13. Wykazał się publikacją metodyczną lub ideową o wysokim poziomie merytorycznym.

WARUNKI ZDOBYWANIA STOPNIA

Próba na stopień harcmistrza obejmuje trzy równoległe obszary. Po pierwsze dojrzałość ideowa, której poziom zawarty jest w opisie postaci harcmistrza i Harcerza Rzeczypospolitej. Po drugie zdobycie odpowiednich kompetencji wychowawczych określonych ogólnie w celach kształcenia. Po trzecie zaś dokonania instruktorskie na pełnionej funkcji.

1. Próba jest otwierana po spełnieniu warunków otwarcia.
2. Próba składa się z 2 do 4 zadań
3. Próba zawiera zadanie zaproponowane przez kandydata i ustalone z Naczelnikiem Harcerzy.
4. W ramach próby kandydat przeczytał co najmniej 7 zaaprobowanych przez Komisję Harcmistrzowską.
5. Do oceny dokonań instruktorskich wlicza się okres od zdobycia stopnia podharc mistrza
6. Zadania próby winny być realizowane w macierzystym środowisku drużyny/hufca/chorągwi.
7. Próba nie może trwać dłużej niż 24 miesiące.